

البكاء للعمرسين

در ثواب گریستن و عزاداری بر حضرت
سیدالشهداء و وظایف تعزیه داری

علامه سید محمد حسن طباطبائی میر جبهانی اصفهانی

تحقیق و تصحیح:

حامد فدوی اردستانی

طباطبایی میرجهانی، اصفهان، محمد حسن، ۱۲۸۰ - ۱۳۷۱.
البكاء للحسين عليه السلام: در ثواب گریستن و عزاداری بر حضرت سید الشهداء علیه السلام و وظایف تعزیه‌داری / محمد حسن طباطبایی میرجهانی اصفهانی، تحقیق: حامد فدوی اردستانی. - قم: شبستان، ۱۳۸۹.
۵۶۰ ص. نمونه
۸۵۰۰۰ ریال:

ISBN: 978-600-6163-15-4

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیفا.

کتابنامه: ص ۵۵۴ - ۵۶۰؛ همچنین بصورت زیر نویس.

۱. حسین بن علی علیه السلام، امام سوم، ۴ - ۶۱ ق. - سوگواری‌ها، الف. فدوی اردستانی، حامد - محقق. ب. عنوان. ج. عنوان: در ثواب گریستن و عزاداری بر حضرت سید الشهداء علیه السلام و وظایف تعزیه‌داری.

۲۹۷/۷۴

ب ۷ ۲۶۰/۳/۹ BP

۱۳۸۹ م

کتابخانه ملی ایران

انتشارات شبستان

دفتر مرکزی: قم - خیابان دور شهر (شهید فاضل) - کوچه ۳۰ - پلاک ۵۵

تلفن: ۸۱ - ۷۸۳۰۵۶۷ - دورنگار: ۷۸۳۰۵۶۸ - شماره: ۰۹۱۲۲۵۱۲۹۰۷

شناسنامه:

□ نام کتاب: البكاء للحسين (ع)، در ثواب گریستن و عزاداری بر حضرت سید الشهداء (ع) و وظایف تعزیه‌داری

□ مؤلف: علامه سید محمد حسن طباطبائی میرجهانی

□ تحقیق: حامد فدوی اردستانی

□ ناشر: شبستانگان

□ چاپ: پیشرو

□ ناشر همکار: نسیم کوثر

□ نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۹

□ شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

□ قیمت: ۸۵۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۶۳-۱۵-۴۰

فهرست مطالب

۲۱	 مقدمه محقق
۲۱	 شرح حال علامه میرجهانی
۲۱	 اساتید
۲۲	 تألیفات
۲۴	 مکاشفات و نشریات
۲۶	 ولادت و وفات

دبیاجه کتاب

۳۲	 پیش درآمد نخست
۳۵	 پیش درآمد دوم: اقسام گریه
۳۵	 پیش درآمد سوم: حقیقت گریه
۳۶	 حقیقت گریه
۳۶	 پیش درآمد چهارم: آیات راجع به گریه
۳۸	 موجبات اقسام گریه
۳۹	 از نشانه‌های ولایت داشتن
۴۰	 در بیان ایرادی
۴۱	 جواب ایراد
۴۲	 حدیث اول: احادیث وارده در ثواب گریستن بر حسین علیه السلام
۴۲	 حدیث دوم
۴۳	 حدیث سوم
۴۴	 هیچ طاعت و عبادتی بدون ولایت پذیرفته نخواهد شد
۴۶	 جزع و گریه ابراهیم بر ابی عبدالله علیه السلام
۴۸	 در تفسیر آیه (و فدیناه بذبح عظیم) و آنچه راجع به آنست
۴۹	 نظر دانشمندان در مورد اشک

- ۵۰ خواص گریه اطفال
- ۵۰ فرمایش امام صادق علیه السلام راجع به خواص گریه اطفال
- ۵۱ بیان مؤلف راجع به گریه بزرگسالان

باب اول

- ۵۵ در ثواب گریستن و گریانیدن در مصیبت های حضرت ابی عبدالله الحسین علیه السلام
- ۵۵ حدیث اول
- ۵۶ حدیث دوم
- ۵۶ حدیث سوم
- ۵۷ حدیث چهارم
- ۵۷ حدیث پنجم
- ۵۸ حدیث ششم
- ۵۹ حدیث هفتم
- ۵۹ حدیث هشتم
- ۶۰ حدیث نهم
- ۶۰ حدیث دهم
- ۶۱ حدیث یازدهم
- ۶۲ حدیث دوازدهم
- ۶۳ حدیث سیزدهم
- ۶۵ حدیث چهاردهم
- ۶۶ حدیث پانزدهم
- ۶۷ حدیث شانزدهم
- ۶۸ حدیث هفدهم
- ۶۸ حدیث هجدهم
- ۶۹ حدیث نوزدهم
- ۷۲ وجه اول
- ۷۲ حکایت عابد بنی اسرائیل
- ۷۴ وجه دوم
- ۷۴ وجوب ثواب و عقاب

۷۴	وجه سوم
۷۴	بیانی از مؤلف برای توضیح راجع به ثواب گریه
۷۵	وجه چهارم
۷۵	وجه پنجم
۷۶	حدیث بیستم
۷۷	حدیث بیست و یکم: ثواب گریستن در مصائب آل محمد ﷺ
۷۸	حدیث بیست و دوم
۷۹	حدیث بیست و سوم: ثواب گریه بر حسین و اهل بیت آن حضرت
۸۰	حدیث بیست و چهارم
۸۱	حدیث بیست و پنجم
۸۱	حدیث بیست و ششم: مقامات گریه کنندگان بر حضرت سیدالشهداء ﷺ
۸۵	حدیث بیست و هفتم
۸۶	حدیث بیست و هشتم

باب دوم

۸۹	در خواص و فوائد گریه بر حسین ﷺ
۹۱	در بیان فوائد گریه بر حسین ﷺ
۹۵	فوائد گریستن و عزاداری بر حسین ﷺ
۱۱۰	فضیلت گریه بر حسین در مجالس عزای او

باب سوم

۱۱۵	در بیان بعضی از امور مهمه‌ای در موضوع گریه
۱۱۵	فصل اول
۱۱۶	جزع و گریه بر غیر ابی عبدالله ﷺ
۱۱۷	جواز گریه بر غیر آن حضرت
۱۱۸	فصل دوم: گریه بر حسین افضل عبادات است
۱۱۹	وجه افضلیت گریه بر حسین ﷺ
۱۱۹	وجه اول
۱۱۹	وجه دوم

۱۲۰	وجه سوم
۱۲۲	وجه چهارم
۱۲۲	وجه پنجم
۱۲۳	مختصری از علت و فلسفه گریه کردن بر حسین علیه السلام
۱۲۴	نتیجه شهادت حسین علیه السلام نجات بندگان خدا است از نادانی
۱۲۵	فضیلت تباکی
۱۲۷	کلام در تباکی، و حقیقت و ثواب آن
۱۳۰	علت گریه نکردن
۱۳۱	موجبات مساوت قلب چند چیز است
۱۳۷	علاج مرض قساوت قلب
۱۳۸	فصل چهارم گریه از خوف خدا و گریه در محبت به خدا
۱۴۰	کلید درهای سعادت
۱۴۱	عبادت کنندگان سه دسته اند
۱۴۲	در بیان محبت با خدا و نشانه آن
۱۴۳	نشانه محبت با خدا
۱۴۴	نتیجه محبت با خدا
۱۴۵	علت نامه محبت خدا
۱۴۵	معامله خدا با دوستان
۱۴۶	معامله خدا با دشمنان
۱۴۸	روایتی لطیف از امام صادق علیه السلام
۱۴۹	ثواب گریه به قدر معرفت گریهنده داده خواهد شد

باب چهارم

۱۵۳	در بیان گریه انبیاء بر آن حضرت و خبر دادن خدا ایشان را از شهادت
۱۵۳	حدیث اول
۱۵۴	حدیث دوم: گریه آدم بر حسین
۱۵۵	حدیث سوم
۱۵۶	حدیث چهارم: دیدن آدم، انوار خمسه طیبه را
۱۵۷	حدیث پنجم: خبر کعب الحبر راجع به مصائب و کشته شدن حسین علیه السلام

حدیث ششم: خبر کشتی ساختن نوح و خون بیرون آمدن به نام حسین علیه السلام	۱۵۸
حدیث هفتم: به زمین کربلا رسیدن نوح و ابراهیم	۱۶۰
حدیث هشتم	۱۶۱
حدیث نهم	۱۶۲
حدیث دهم: اخبار ابراهیم و اسماعیل علیه السلام از قتل حسین	۱۶۳
حدیث یازدهم: رسیدن ابراهیم به زمین کربلا	۱۶۴
حدیث دوازدهم	۱۶۴
حدیث سیزدهم: رسیدن موسی به زمین کربلا	۱۶۴
حدیث چهاردهم: خبر دادن خدا به موسی از مصائب حسین علیه السلام	۱۶۵
حدیث پانزدهم	۱۶۶
حدیث شانزدهم: رسیدن سلیمان به زمین کربلا	۱۶۷
حدیث هفدهم	۱۶۸
حدیث هجدهم: رسیدن عیسی به زمین کربلا	۱۶۸
حدیث نوزدهم	۱۶۸
حدیث بیستم	۱۷۰
حدیث بیست و یکم	۱۷۰
سخنانی از صحیفه زکریا	۱۷۱
حدیث بیست و دوم: سخنانی از صحیفه شعیب علیه السلام	۱۷۱
[حدیث] بیست و سوم: خبر اسماعیل صادق الوعد	۱۷۲
[حدیث] بیست و چهارم: بیان مصائب حسین علیه السلام از وحی کودک	۱۷۳
ترجمه حالات صاحب وحی کودک	۱۷۹
در پیرامون وحی کودک و تفسیر و بیان بعضی از رموز آن	۱۸۲
[حدیث] بیست و پنجم: نقل کعب الأخبار از کتب سماویه	۱۸۳
[حدیث] بیست و ششم: نقل رأس الجالوت از پدر	۱۸۶
[حدیث] بیست و هفتم: مکالمه کامل با عمر سعد و بیان حکایتی از راهب راهشام	۱۸۶

باب پنجم

در گریه آسمانها و زمینها و اهل آنها بر حسین علیه السلام	۱۹۵
حدیث اول	۱۹۵

۱۹۵	حدیث دوم
۱۹۶	حدیث سوم
۱۹۶	حدیث چهارم
۱۹۷	حدیث پنجم
۱۹۸	حدیث ششم
۱۹۹	حدیث هفتم
۱۹۹	حدیث هشتم
۲۰۰	حدیث نهم
۲۰۰	حدیث دهم
۲۰۱	حدیث یازدهم
۲۰۲	حدیث دوازدهم
۲۰۲	حدیث سیزدهم
۲۰۲	حدیث چهاردهم
۲۰۳	حدیث پانزدهم
۲۰۳	حدیث شانزدهم
۲۰۳	حدیث هفدهم
۲۰۴	حدیث هجدهم
۲۰۴	حدیث نوزدهم
۲۰۴	حدیث بیستم
۲۰۵	حدیث بیست و یکم
۲۰۵	حدیث بیست و دوم
۲۰۵	حدیث بیست و سوم
۲۰۶	حدیث بیست و چهارم
۲۰۶	حدیث بیست و پنجم
۲۰۶	حدیث بیست و ششم
۲۰۶	حدیث بیست و هفتم
۲۰۷	حدیث بیست و هشتم
۲۰۷	حدیث بیست و نهم
۲۰۸	حدیث سی و یکم

۲۰۸	حدیث سی و یکم
۲۰۹	حدیث سی و دوم
۲۱۱	حدیث سی و سوم
۲۱۱	حدیث سی و چهارم
۲۱۲	حدیث سی و پنجم
۲۱۳	حدیث سی و ششم
۲۱۳	حدیث سی و هفتم
۲۱۴	حدیث سی و هشتم
۲۱۴	حدیث سی و نهم
۲۱۴	حدیث چهلم

باب ششم

۲۱۷	در بیان آنچه از کتب عامه روایت شده
۲۱۷	در خون باریدن و گریستن آسمان و زمین در مصیبت حسین علیه السلام
۲۱۷	[حدیث] حدیث اول
۲۱۷	[حدیث] حدیث دوم
۲۱۷	[حدیث] حدیث سوم
۲۱۷	[حدیث] حدیث چهارم
۲۱۸	[حدیث] حدیث پنجم
۲۱۸	[حدیث] حدیث ششم
۲۱۹	[حدیث] حدیث هفتم
۲۱۹	[حدیث] حدیث هشتم
۲۲۰	[حدیث] حدیث نهم
۲۲۱	[حدیث] حدیث دهم
۲۲۱	[حدیث] حدیث یازدهم
۲۲۲	[حدیث] حدیث دوازدهم
۲۲۲	[حدیث] حدیث سیزدهم
۲۲۲	[حدیث] حدیث چهاردهم
۲۲۳	[حدیث] حدیث پانزدهم

۲۲۳	[حدیث] شانزدهم
۲۲۳	[حدیث] هفدهم
۲۲۳	[حدیث] هجدهم
۲۲۴	[حدیث] نوزدهم
۲۲۴	[حدیث] بیستم
۲۲۵	[حدیث] بیست و یکم
۲۲۶	[حدیث] بیست و دوم
۲۲۷	[حدیث] بیست و سوم
۲۲۷	[حدیث] بیست و چهارم
۲۲۷	[حدیث] بیست و پنجم
۲۲۷	[حدیث] بیست و ششم
۲۲۸	[حدیث] بیست و هفتم
۲۳۱	[حدیث] بیست و هشتم
۲۳۱	[حدیث] بیست و نهم
۲۳۳	[حدیث] سیام

باب هفتم

۲۳۷	در احادیث وارده در گریستن و حزن و اندوه همه اهل آسمان ها
۲۳۷	حدیث اول
۲۳۸	حدیث دوم
۲۳۹	حدیث سوم
۲۴۰	حدیث چهارم
۲۴۳	حدیث پنجم
۲۴۴	حدیث ششم
۲۴۴	حدیث هفتم
۲۴۷	حدیث هشتم
۲۴۹	حدیث نهم
۲۴۹	حدیث دهم
۲۵۲	حدیث یازدهم

۲۵۷	موعظه بلیغه راجع به گریه بر حسین علیه السلام
۲۶۱	فضیلت و شرافت گریه بر حسین علیه السلام
۲۶۳	از فوائد گریستن بر مصائب امام مظلومان علیه السلام
۲۶۸	حفظ دین، به گریستن و عزاداری بر حسین علیه السلام است
۲۷۱	علت نهضت و قیام امام حسین علیه السلام
۲۷۴	از جنایاتی که در زمان معاویه بر شیعیان شد
۲۷۶	جور و جفاهای معاویه با شیعیان اهل بیت علیهم السلام
۲۸۰	طغیان معاویه و ظلم و جور او در حق شیعیان
۲۸۱	از اشعار و کفریات یزید پلید و کافر
۲۹۰	انگیزه نهضت حسین
۲۹۴	حکایت نامه معتضد عباسی و امر او به لعن بر معاویه و بنی امیه
۲۹۷	مکتوب معتضد
۳۱۰	جنایت عظیم و کفر یزید
۳۱۳	پایان مکتوب معتضد عباسی و خلاصه‌ای از ترجمه آن
۳۱۹	علت اصلی قیام و نهضت حسینی علیه السلام
۳۲۵	باب هشتم
۳۲۵	در عظمت مصائب حسین علیه السلام و خواندن
۳۲۵	شعر در مصیبت‌های آن حضرت و ثواب آن
۳۲۵	حدیث اول
۳۲۶	حدیث دوم
۳۲۸	حدیث دیگر [سوم]
۳۲۸	حدیث دیگر [چهارم]
۳۳۱	حدیث دیگر [پنجم]
۳۳۳	بیانی از مؤلف در موضوع عزاداری
۳۳۷	باب نهم
۳۳۷	در بیان نوحه سرایی و عزاداری مؤمنین جن بر آن حضرت
۳۴۴	انتقاد از منکرین وجود جن و نوحه گری آنها
۳۴۶	منکرین وجود جن و گریستن او و گریستن ملائکه
۳۴۶	جواب منکرین. گریستن جنیان و ملائکه

۳۵۳	 باب دهم
۳۵۳	 در حزن و اندوه و گریستن
۳۵۳	 حیوانات و وحوش و طیور در ماتم حسین علیه السلام
۳۵۳	 حدیث اول
۳۵۴	 حدیث دوم
۳۵۴	 حدیث سوم
۳۵۴	 حدیث چهارم
۳۵۷	 حدیث پنجم
۳۵۸	 حدیث ششم
۳۵۸	 حدیث هفتم
۳۵۹	 حدیث هشتم

باب یازدهم

۳۶۳	 در بیان گریه طیور بر آن جناب
۳۶۴	 شفاء دختر یهودیه از خون حسین علیه السلام
۳۶۶	 گریه و نوحه سرانی مرغان
۳۶۸	 گریه و عزاداری جغد در ماتم حسین علیه السلام

باب دوازدهم

۳۷۳	 در تأثر و گریه نباتات برای آن حضرت
۳۷۳	 حکایت امّ مُعبد و شجره مبارکه
۳۷۵	 تأثر و گریه نباتات بر آن حضرت
۳۷۶	 چنار خون بار

باب سیزدهم

۳۸۱	 در تألم و تأثر و گریه جمادات در مصیبت آن حضرت
-----	---

باب چهاردهم

۳۸۵	 در بیان گریستن و عزاداری صاحبان ادیان و کفار بر آن جناب
-----	---

۳۸۵	مرثیه امام شافعی در عزای حسین علیه السلام
۳۸۷	عزاداری شیعیان در زمان معزالدوله دیلمی و سلطان سنجر
۳۸۹	شیعه در زمان سبکتکین و عمرو بن لیث
۳۹۱	عزاداری اهل ماچین و شیعیان مصری
۳۹۴	گریه اهل کتاب و کفار
۳۹۹	قیام دُرّه الصدف و دختران انصار و حمیر
۴۰۴	مقاتله دُرّه الصدف و حنظله با قوم ملاعین و کشته شدن دره الصدف
۴۰۷	داستان راهب نصرانی و سر مطهر
۴۰۹	رسول رومی و مجلس یزید
۴۱۰	حکایت نصرانی در مجلس یزید پلید
۴۱۱	حکایت جاثلیق نصرانی در مجلس یزید
۴۱۳	عظمت مصیبت ابی عبدالله الحسین علیه السلام
۴۱۴	حکایاتی در عزاداری هندوها در روز عاشورا

باب یازدهم

۴۱۹	راجع به انتقادات وارده بر کیفیات عزاداری بر حسین علیه السلام و جواب از آنها
۴۱۹	از جمله اعتراضات راجع به عزاداری
۴۱۹	[اعتراض] اول
۴۱۹	[اعتراض] دوم
۴۱۹	[اعتراض] سوم
۴۲۰	[اعتراض] چهارم
۴۲۰	[اعتراض] پنجم
۴۲۰	[اعتراض] ششم
۴۲۱	[اعتراض] هفتم
۴۲۳	اما جواب اعتراضات
۴۲۳	جواب اعتراض اول
۴۲۵	جواب از اعتراض دوم
۴۲۶	عزاداری و نوحه سرانی علامه سید بحر العلوم
۴۳۷	فتوای محقق قمی رحمته الله راجع به شبیه در آوردن

باب شانزدهم

- در ابتداء شروع به عزاداری بر آن حضرت هنگام مراجعت از شام به مدینه طیبه ۴۶۵
 خطبه امام سجاد علیه السلام هنگام ورود به مدینه ۴۶۷
 عزاداری اهل مدینه در ورود به آل الله علیهم السلام ۴۷۰
 گریستن امام سجاد علیه السلام بر پدر بزرگوارش ۴۷۳

باب هفدهم

- در بیان اینکه برقراری دین روی پایه دوستی و دشمنی است ۴۷۹
 مقصد اول ۴۷۹
 تولی و تبری زکین اعظم ایمان است ۴۸۰
 تولی و تبری نشانه محبت خدا ۴۸۲
 مقصد دوم: محبت داشتن به سیدالشهداء علیه السلام محبت داشتن به خدا است ۴۸۴
 آیات و اخبار راجع به تولی و تبری ۴۸۶
 در بیان وجوب تبرّاء از دشمنان دین ۴۸۸

باب هجدهم

- در بیان نکاتی بسیار جالب توجه ۴۹۳

باب نوزدهم

- در بیان وظایف عزاداران ۵۰۷
 مطلب اول: در بیان وظائف عزاداری بر آن حضرت ۵۰۷
 شرایط و وظائف برپاکننده مجلس عزاء ۵۰۹
 عطایای اهل بیت علیهم السلام به ذاکرین و مدّاحان ۵۱۲
 مطلب دوم: وظایف و عَاط و خطّاب ۵۱۴
 [مطلب سوم]: وظائف مشله گوی ۵۱۷
 [مطلب چهارم]: وظایف ذاکرین ۵۱۹
 [مطلب پنجم]: اما مدّاحان ۵۲۱
 [مطلب ششم]: وظایف مستمعین ۵۲۲
 بعضی از طرق مشروع عزاداری ۵۲۴

۵۲۸ پند و اندرز

باب بیستم

۵۳۱ در مرثی و زبان حال‌ها اثر طبع مؤلف

۵۳۱ ۱۱۰

۵۳۲ ۱۲۰

۵۳۳ ۱۳۰

۵۳۳ ۱۴۰

۵۳۴ ۱۵۰

۵۳۵ ۱۶۰

۵۳۶ ۱۷۰

۵۳۷ ۱۸۰

۵۳۸ ۱۹۰

۵۳۸ ۱۱۰

۵۳۹ ۱۱۱ زبان حال حسین علیه السلام با خواهر

۵۴۰ ۱۱۲ زبان حال زینب

۵۴۱ ۱۱۳

۵۴۱ ۱۱۴ زبان حال زینب تا مرکب برادر

۵۴۲ ۱۱۵ در رثاء قمر بنی هاشم

۵۴۳ ۱۱۶ زبان حال امام بر کنار نعش پسر

۵۴۳ ۱۱۷ مرثیه

۵۴۴ ۱۱۸ ایضاً

۵۴۵ ۱۱۹

۵۴۵ ۱۲۰

۵۴۶ ۱۲۱ بازگشتن علی اکبر از میدان نزد پدر و اظهار عطش نمودن

۵۴۷ ۱۲۲ سر برگشتن او و آب خواستن از پدر

۵۴۸ ۱۲۳ شهادت علی اصغر

۵۵۰ ۱۲۴ این مرثیه با قلبی سوزان سروده شد

۵۵۱ ۱۲۵ بازار کوفه

- ۵۵۱ ۲۶ زبان حال زینب در مجلس یزید
- ۵۵۲ ۲۷
- ۵۵۳ پایان کتاب
- ۵۵۴ فهرست منابع و مآخذ

مقدمه‌ای از نوه علامه میرجهانی

بسم الله الرحمن الرحيم

علامه میرجهانی طباطبائی از جمله شخصیت‌های نادر و منحصر به فرد معاصر است که در علوم و فنون مختلف دستی بر افراشت و از گلستان آداب خوشه‌ها چید.

آنچه وی را در میان بسیاری از بزرگان عصر متمایز می‌کند نه خرد و دانش اوست و نه جامع الاطراف بودن، بلکه ضمیر معرفتی و بصیرت قلبی ایشان را به ذروه رفیع حُسن و کرامت نائل نمود که امروز آثار فراوانی در آن زمینه در معرض بهره برداری و استفاده و استفاضه عموم قرار دارد.

تشرفات متعدد به محضر قطب عالم امکان و مهرورزی و شیدائی ایشان نسبت به ذوات مقدسه ائمه معصومین - سلام الله علیهم - به جهات معرفتی ایشان بر می‌گردد که مستفاد و منبعث از تأییدات موالی نعم بوده است.

در آخرین سفر علامه میرجهانی به مشهد مقدس در جمعی بین دوستان به نقل خاطره‌ای از آن تأییدات پرداختند:

«در سالهای اقامت در جوار ملکوتی سلطان سریر ارتضی حضرت علی بن موسی الرضا - علیه التحیه والثناء - شبی در منزل یکی از محترمین تجار در دهه عاشورا منبر می‌رفتم و موضوع سخنانم مواقف هولناک قیامت بود. در حال شرح و تفسیر آیات عذاب بودم که ناگاه جانب درب ورودی مجلس، وجود مبارک حضرت ابا عبدالله (علیه السلام) را مشاهده کردم که با عتاب فرمودند: «مردم را نترسان و آنان را به لطف و محبت ما امیدوار کن»، ناگاه به خود آمدم و بحث را قطع نمودم و از عنایات و کرامات آن امام همام سخن به میان آوردم و در آن شب شوری عجیب در محفل بر پا شد.

در ایام اقامت علامه میرجهانی در عتبات عالیات یکی از امور مورد توجه خاص ایشان سفر به کربلا و زیارت حضرت ابا عبدالله الحسین - سلام الله علیه - و یاران با

وفای ایشان بود.

دو یادگار مهم علامه میرجهانی که اشعای از آتش عشق به آن امام کریم است دو کتاب ارزشمند البكاء للحسين و مقامات اکبریه - شرح احوالات حضرت علی اکبر - سلام الله عليهم می باشد.

کتاب البكاء للحسين از کتب نادر با موضوع اجر، پاداش و اثرات گریه بر وجود نازنین حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام است که به بررسی تفصیلی سنت بکاء و تباهی بر مصائب سالار شهیدان پرداخته و در انتهای کتاب نیز فصلی را به وظایف خطیر برگزارکنندگان مجالس سوگواری آن حضرت اختصاص داده اند. که البته به ظاهر فصل آخر کتاب (باب نوزدهم در بیان وظائف عزاداری)، قبلاً در سال ۱۳۷۸ هجری قمری به صورت کتابی مستقل و مشروح تحت عنوان «سعادت ابدی» به چاپ رسیده است.

طبق وصیت آن بزرگوار هنگام دفن، دو کتاب البكاء للحسين و جنة العاصمه - که در احوالات حضرت زهرا سلام الله عليهم نگاشته شده - روی سینه ایشان قرار داده شد که به عبارت جناب علامه: «باشد که موجب شفاعت من شوند».

جوان متقی و فاضل جناب آقای حامد فدوی اردستانی با تلاش و سعی فراوان کتاب «البكاء للحسين» را که قبلاً مانند بسیاری از آثار دیگر مؤلف به قلم تحریری و خطی آن علامه بزرگوار به چاپ رسیده بود را حروفچینی و تحقیق نموده و به سبکی جدید امکان استفاده از آن را برای جمیع علاقمندان فراهم نموده اند. اینجانب به نوبه خویش از زحمات ایشان تقدیر نموده و از درگاه الهی مزید توفیقات و سعادت در مسیر خدمت و اعتلای کلمه جامعه دین را مسألت دارم لا زال موفقاً و مؤیداً و منصوراً.

سوم جمادی الاول سنه ۱۴۲۷

سعید جازاری حنفید علامه

سید محمد حسن میرجهانی طباطبائی

مقدمه محقق

شرح حال علامه میرجهانی

مرحوم علامه سید محمد حسن طباطبائی میرجهانی جشقانی محمدآبادی جرقویه‌ای اصفهانی در روستای محمدآباد اصفهان دیده به جهان گشود، در سن پنج سالگی به مکتب رفت و تا هفت سالگی قرآن خواندن و نوشتن و برخی از کتاب‌های فارسی را فراگرفت، و پس از آن به آموختن ادبیات عرب پرداخت، و سپس برای ادامه تحصیلات به اصفهان آمد، و در مدرسه صدر نزد بزرگان علم و دانش به علوم دینی پرداخت.

سپس در سال (۱۳۴۶) با کسب اجازه از پدر بزرگوارش به نجف اشرف رفت، در آنجا از محضر پر فیض بزرگان حوزه علمیه نجف اشرف بهره‌های فراوانی برد، و مدتی در سلک خواص مرحوم آیت الله العظمی سید ابوالحسن اصفهانی قرار گرفت، سپس با دستی پر از اندیشه و معارف اهل بیت به ایران بازگشت، و در اصفهان به ادامه تحصیلات ادامه داد، پس از فوت پدر بزرگوارش مرحوم میرسیدعلی محمد آبادی اصفهانی به مشهد مقدس رفت، حدود هفت سال در آن دیار سکونت گزید، و از خواص و نزدیکان مرحوم شیخ حسن علی نخودکی اصفهانی قرار گرفت، پس از چندی به تهران آمد و سالیان دراز به اقامه نماز جماعت و تألیف و تصنیف و وعظ و ارشاد مردم اشتغال ورزید، پس از تحولات انقلاب اسلامی ایران به اصفهان مهاجرت نمود و در آنجا به ارشاد و تألیف پرداخت، سرانجام در آن دیار وفات نمود و در کنار مقبره و مزار علامه مجلسی رحمته الله علیه مدفون گردید.

اساتید

علامه میرجهانی نزد اساتید برجسته حوزه علمیه اصفهان در آن زمان به کسب

علوم و دانش پرداخت، و از محضر بزرگان حوزه علمیه اصفهان و نجف اشرف بهره‌های شایانی بردند. که در اینجا به برخی از اساتید ایشان اشاره می‌شود:

- ۱- مرحوم شیخ محمد علی معلّم حبیب آبادی «صاحب کتاب مکارم الآثار».
- ۲- مرحوم آیت الله سید ابوالقاسم دهکردی.
- ۳- مرحوم آیت الله حاج شیخ محمد علی فتحی دزفولی.
- ۴- مرحوم آیت الله شیخ محمد رضا نجفی مسجد شاهی.
- ۵- مرحوم آخوند ملا محمد حسین فشارکی.
- ۶- مرحوم شیخ ضیاء الدین عراقی.
- ۷- مرحوم سید ابوالحسن اصفهانی.
- ۸- مرحوم شیخ عبدالله مامقانی «صاحب کتاب تنقیح المقال در رجال».
- ۹- مرحوم شیخ علی یزدی.
- ۱۰- مرحوم سید محمد رضا رضوی خوانساری.
- ۱۱- مرحوم میرزا احمد اصفهانی.
- ۱۲- مرحوم سید محسن حکیم.
- ۱۳- مرحوم حاج آقا حسین قمی.
- ۱۴- مرحوم سید عبدالهادی شیرازی.

و در مشهد مقدّس از محضر مرحوم شیخ حسن علی نخودکی بهره‌های معنوی فراوانی برده است.

تألیفات

علامه میرجهانی دارای تألیفات فراوانی در فنون مختلف و معارف دینی می‌باشد، اکثر آثار ارزشمند ایشان در بیان عقائد و معارف والای شیعه می‌باشد، آثار ارزنده‌ای را در این رابطه از خود به یادگار گذاشته است، غالب این آثار به قلم و نوشته‌هایشان به چاپ رسیده که عبارتند از:

- ۱- احکام رضاع، فقه استدلالی به فارسی.

- ۲- اخبار نجوم و کواکب و فلکیات.
- ۳- البكاء للحسین علیه السلام در ثواب گریستن و عزاداری بر حضرت سیدالشهداء و وظائف تعزیه داری، در سال (۱۴۰۰) هجری قمری به خط مؤلف چاپ شده است.
- ۴- تفسیر أم الكتاب، در سال (۱۳۹۸) هجری قمری به وسیله کتابخانه صدر به خط مؤلف چاپ شده است.
- ۵- جزواتی در اشعار فارسی.
- ۶- جزواتی در انساب سادات.
- ۷- جزواتی در تفسیر قرآن.
- ۸- جنة العاصمه در تاریخ ولادت و حالات حضرت فاطمه زهرا علیها السلام.
- ۹- داستان فکاهی یا مختصر کتاب ابصار المستبصرین در محاجه شیعه و سنی، در سال (۱۳۷۷) هجری قمری چاپ شده است.
- ۱۰- الدرر المکنونه فی الامام و الامامه و صفاته الجامعه، دو هزار بیت عربی در امامت و صفات جامع امام و تاریخ ائمه علیهم السلام، در تهران به وسیله کتابخانه صدر در سال (۱۳۸۸) هجری قمری به خط ناظم چاپ شده است.
- ۱۱- دیوان حیران، به وسیله انتشارات کتابخانه صدر در سال (۱۳۷۱) هجری قمری به خط ناظم چاپ شده است.
- ۱۲- ذخیره المعاد، شامل ادعیه و آداب ساعات، در تهران چاپ شده است.
- ۱۳- روایح النسمات در شرح دعای سمات، به خط مؤلف چاپ شده است.
- ۱۴- السبیکة البیضاء فی نسب بعض آل بنی الطباء، در بیان اثبات سیادت خود، این کتاب مورد توجه علماء زمان خود گردید، و سبب اثبات سیادت ایشان نزد علماء گردید، در نتیجه مرحوم آیت الله العظمی بروجردی رحمته الله عمّامه سفید ایشان را به سیاه مبدل نمودند.
- ۱۵- سعادت ابدی در آداب تشکیل مجالس مذهبی، در اصفهان چاپ شده است.
- ۱۶- شهاب ثاقب در ردّ طایفه ضالّه مضلّه و طریقه محاجه با آنها.
- ۱۷- گنج رایگان، کشکول ماندی شامل برخی علوم غریبه و اخبار ولایت.

۱۸- گنجینه سرور.

۱۹- كنوز الحكم و فنون الكلم، خطبه‌ها و سخنان حضرت امام حسن مجتبیٰ (علیه السلام).

۲۰- لوامع النور فی علانم الظهور به زبان عربی.

۲۱- مصباح البلاغه فی مشکاة الصیغه، مستدرک نهج البلاغه، در سال (۱۳۸۸) هجری قمری به خط مؤلف در دو مجلد چاپ شده است.

۲۲- مقالات اکبریه در تاریخ حضرت علی اکبر (علیه السلام).

۲۳- مقالات الجنان در ادعیه و زیارات، در سال (۱۳۶۰) هجری در اصفهان چاپ شده است.

۲۴- نوائب الدهور فی علانم الظهور، در سال (۱۳۸۳) به خط مؤلف در چهار جزء و در دو مجلد چاپ شده است.

۲۵- ولایت کلیه در دفاع از حریم ولایت، در سال (۱۳۹۲) به خط مؤلف در دو مجلد چاپ شده است.

و آثار علمی دیگری در فنون متنوعه چون: رساله‌های متعددی در جفر رمل و اسطرلاب و نجوم، رساله‌ای در ریاضیات، رساله‌ای در شیمی، رساله‌ای در طب قدیم، صمدیه منظوم، تقریرات درس حضرت آیت‌الله العظمی سیدابوالحسن اصفهانی، و غیره که مجموع آثار ایشان بالغ بر پنجاه و هفت اثر می‌باشد.

مکاشفات و تشرفات

از ویژگی‌های این انسان وارسته کرامات و مکاشفات و تشرفات زیادی است که می‌توان از میان آنها به تشرّف سرداب مطهر و کلام پر معنای امام زمان (علیه السلام) اشاره کرد، که ایشان این دو قضیه را این چنین می‌نگارند:

یکی اینکه می‌فرمودند: در عصر مرحوم آیت‌الله العظمی سید ابوالحسن اصفهانی به امر ایشان مبلغی پول برای طلاب سامرا بردم و بین طلاب و خدام عسکریین (علیهم السلام) تقسیم کردم، و خدام عسکریین که دینشان پول است مرا زیاد احترام

می نمودند بالخصوص کلیددار که از وی خواستم اجازه دهد من شب‌ها در حرم شریف بیتوته کنم پس موافقت نموده، ده شب تا صبح در کنار قبر آن دو امام معصوم علیهما السلام احیاء نموده و تضرع کردم. روز دهم که جمعه بود اول فجر که درب حرم را گشودند با شوقی وافر به سرداب مقدس مشرف شدم، وقتی از پله‌ها پایین رفتم با اینکه آن موقع هنوز برق نیامده بود دیدم فضای سرداب روشن مانند مهتاب است و سیدی نشسته و مشغول به ذکر و عبادت است، از مقابل او گذشتم و درب صفا ایستاده و زیارت حضرت ولی عصر - عجل الله تعالی فرجه الشریف - را خواندم و آمدم در جلو آن سید مشغول نماز شدم و بعد از نماز شروع کردم به دعای ندبه تا رسیدم به این جمله «و عرجت بروحه» آن آقا فرمودند: این جمله از ما نرسیده «و عرجت به الی سماءک» و چرا رعایت وظیفه را نمی‌کنید و جلوتر از امام نماز می‌خوانید؟ من غفلت از این دو آیت بزرگ نمودم و دعا را تمام و به سجده رفتم و در سجده متوجه شدم که آن آقا کیست که فرمود: این جمله از ما نرسیده، و فرمود: چرا جلو امام ایستاده‌ای؟ بسیار مرعوب شدم سر از سجده برداشتم که دامن مطلوب را بگیرم دیدم سرداب تاریک و کسی نیست، فهمیدم به چه دولتی رسیدم و به رایگان از دست دادم.

باید که دمی غافل از آن شاه نباشی شاید که نظر افکند آگاه نباشی

دوم: معظم له مبتلا به کسالت نقرس و سیاتیک که آن را عرق النساء هم گویند شد، و چندین سال را در اصفهان و تهران و خراسان معالجه قدیمی و جدیدی نمود و ابداً آفاقه‌ای حاصل نشد، تا اینکه فرمود: بعضی از دوستان آمدند مرا به شیروان برده و در مراجعت در قوچان توقف و روزی به زیارت امامزاده‌ای که در خارج شهر قوچان فعلی و معروف به امامزاده ابراهیم است رفتیم و چون هوای لطیف و منظره جالبی داشت. رفقا گفتند: ناهار را در اینجا بمانیم جای خوبی است. گفتم: عیبی ندارد. پس آنها مشغول تهیه غذا شدند، من گفتم: برای تطهیر به رودخانه می‌روم، گفتند: راه قدری دور است و برای درد پای شما مشکل، گفتم: آهسته می‌روم و رفتم تا به رودخانه رسیدم و تجدید وضو نمودم و در کنار رودخانه نشستم و نظر به مناظر

طبیعی می‌کردم به ناگاه شخصی که لباس نمدی چوپانی در برداشت آمد و سلام کرد و گفت: آقای میرجهانی! شما با اینکه اهل دعا و دوا هستی هنوز پای خود را معالجه نکردی؟ گفتم: تاکنون که نشده، گفت: آیا دوست داری یا مایل هستی من درد پایت را علاج کنم؟ گفتم: البته، پس آمد کنار من نشست و از جیب خود چاقوی کوچکی در آورد و اسم مادر مرا پرسید و سپس چاقو را بر اول درد گذارد و به پایین کشید تا به پشت پا آورد و فشاری داد که بسیار متألم شدم، آخ گفتم پس چاقو را برداشت و گفت: برخیز که خوب شدی، من خواستم مانند همیشه که با کمک عصا بلند می‌شدم این مرتبه هم خواستم با کمک عصا بلند شوم، عصا را از دست من گرفت و به آن طرف رودخانه انداخت. پس دیدم پایم سالم است برخواستم ایستادم و دیگر ابداً پایم درد نداشت، پس گفتم: شما کجا هستی؟ گفت: من در همین قلعه‌ها هستم و محبت خود را به اطراف گردانید، گفتم: پس من کجا خدمت شما برسم؟ فرمود: تو آدرس مرا نخواهی دانست ولی من منزل شما را می‌دانم کجاست و آدرس مرا گفت، و فرمود: هر وقت مقتضی باشد خودم نزد تو خواهم آمد این بگفت و رفت؛ در همین موقع رفقا رسیدند و گفتند: آقا عصا کو؟ من گفتم: آقای نمدی را دریابید. پس هر چه تفحص کردند اثری از او نیافتند. (۱)

ولادت و وفات

مرحوم میرجهانی در روز دوشنبه بیست دوم ذی‌العقده سال (۱۳۱۹) هجری قمری در روستای محمد آباد جرقویه سفلی از توابع اصفهان در بیت دانش و تقوی دیده به جهان گشود.

و پس از نود و چهار سال عمر با برکت و ارائه دهها خدمات دینی و مذهبی در روز چهارشنبه بیست و پنجم آذر سال (۱۳۷۱) هجری شمسی مطابق با بیست و یکم جمادی الثانی سال (۱۴۱۳) هجری قمری در شهر مذهبی اصفهان وفات نمود، جنازه ایشان پس از تشییع باشکوه در کنار آرامگاه مرحوم علامه مجلسی^(ره)

به خاک سپرده شد، و مزار ایشان ملجأ عاشقان و شیفتگان مکتب ولایت قرار گرفت.

حجاب چهره جان می شود غبار تنم
خوش آن دمی که از این چهره پرده برفکنم
چنین قفسی نه سزای چو من خوش الحان است
روم به روضه رضوان که مرغ آن چمنم
مرغ باغ ملکوتم نسیم از عالم خاک
چسند روزی قفسی ساخته اند از بدنم

در پایان خداوند متعال را شاکرم که به این بنده سراپا تقصیر توفیق عنایت فرمود تا یکی از باارزشمندترین کتاب‌هایی که در این موضوع نگاشته شده است را تحقیق نمایم، و برای مؤلف گرانقدر «علامه محمد حسن میرجهانی رحمته الله» علو درجات و حشر با ائمه معصومین علیهم السلام را از درگاه حق تعالی خواستارم.

قم مقدسه - حامد فدوی اردستانی
۱۱ محرم الحرام ۱۴۲۵ هـ ق

کتاب البکاء للحسین

بسم الله الرحمن الرحيم

سبحانک لا اخصی ثناء علیک انت کما اثنیت علی نفسك افضل صلوات
وتحائلك علی افضل انبیاء ورسالت محمد المصطفی الی الطیبین الطاهرین
ایمده الهادین المهدیین اعلام الهدى ومصابیح الدجی واللغة الدائمة
علی اعدائهم ومخالفهم ومعادینهم وغاصبی حقوقهم ومنکری فضايلهم
ومصائبهم وملاحق محاسنهم واکرامهم ورافعهم ومآثرهم والبکاء والابکاء
فی مصائبهم وازایاهم الی الکفر والجحود والردی

اما بعد

خدایا نور امیرستم و بیگانی و بکنائی تو شهادت میدهم و خوشنودی
تو و خاتم انبیاء و رسل تو و اوصیاء و وارثه گانه او که خلفاء تو و حجتها
تو اند بر بندگان تو خواهانم و از تو توفیق و کمال و یاری میطلبم برای طاعت
مزد تو و اولیاء تو که ولايت و دوستی ایشان را ولايت و دوستی خود قرار داد
و طاعت و محبت آنها را طاعت و محبت خود و معصیت آنها را معصیت
خود و رضایت آنها را رضایت خود و خشم و غضب آنها را خشم و غضب خود
حساب و ردی و بابت محبت و ولايت آنها گلزار سرشنای مرا بنیاد

زبان حالها

روزهای عمر خود را به هواهای نفسانی که نتیجه آن خسارت و درجتها
است نگذراند

باب بیستم

که بان این کتاب پایان مینماید مرثیه ها و زبان حالهای چنگ
است که از آثار طبع فاضل بنو لطف که در مصائب حضرت سید
الشهدا و علیه السلام سروده ام رجاء واثق آنکه مورد قبول
پیشگاه اقدس ال محمد علیه السلام واقع شود
سعدی مگر آخر حق قابل بزرگان

بگویند بخشد که ما تم نکشیم
ما تم شایسته شهادت نابی بر ما ماند
نابی داغ حین اندر دل زهرمان

نابی اندر غرای شاه مطلوب ما نشیند
نابی در ماتم جانسوز غاشور ما ماند
نابی بر سر زنان شویز کان گوید بزم
نابی این ناله های آفتاب بر جا ماند
نابی ماتم سرایان در غم ما تم بگیرند
نابی دل های ما تم دید در غوغا ماند
در غرای نوجوانان از اشل غم ناچند پند

بنوشتن این کتاب با چشم علی که بینی خود را از دست داده است
 مودم و با ناپیدای خداوند متعال و توسلات با احسان
 قدس شما اهل بیت طیب و طاهرین با انجام و اتمام آن موفق
 گردیدم و به پیشگاه مقدس حجت بالغه الهیه مهتد منظر حضرت
 بقية الله امام عصر عجل الله تعالی فرجه تعظیم میدارم رجاء و
 از حضرتش آنکه این هدیه نا قابل مقبول پیشگاه اقدس نجف
 گردد. ان الهدایا علی مقدار مهادیها

کر عیب پوش حاجت زندان روا کند ابرو گند بخشد و دفع
 بلا کند و از مقام شامخ حصرتن و مسائل طبع و انتشار الوباء
 خواهانم اللهم یثنی علی محبتهم و ولا یهم فی الدنیا و آخر
 شفاعتهم فی الاخرة اله الحق آمین با از حق الراحین
 در تاریخ روز سه شنبه بیست و سوم شهر

رمضان سال یک هزار و چهارصد

صد (۱۴۰۱) هجری

مرعی نما